

Pressionar els partits o substituir-los?

written by Carles Suárez i Graells | 21 d'agost de 2021

Reedició de l'article inicialment publicat el 22/7/2019

L'independentisme fa anys que debat el rol dels partits en el procés d'alliberament nacional. La teoria era que els partits sobiranistes no tindrien més opció que seguir la demanda popular d'independència perquè si no ho feien, els passaríem per sobre.

No han aconseguit la independència i no els hem passat per sobre.

Una lliçó del període 2012-2017 és que l'estratègia de pressionar els partits és ineficaç. Va provocar victòries tàctiques, avenços inèdits i va fer trontollar Espanya, però fou insuficient per aconseguir la secessió.

Encara que fos per tapar les retallades, mutar les enquestes adverses i augmentar la força negociadora pel pacte fiscal, l'adopció de la narrativa sobiranista pel govern d'Artur Mas el 2012 tingué efectes positius pel moviment sobiranista. La incorporació institucional del discurs sobiranista va permetre un efecte multiplicador del suport independentista, car el va dotar de viabilitat i va convertir la independència en un objectiu realista. Fins i tot el PSC va arribar a defensar el dret a decidir, de tan descol·locat que va quedar davant l'allau de demandes democràtiques.

Tanmateix, ja el 2014 mostra que no serveix de gaire pressionar els partits i aconseguir victòries tàctiques si el timó del procés sobiranista es manté en mans autonomistes.

Les traumàtiques reunions de la tardor del 2014 van acabar amb una desconfiança absoluta entre Mas i Junqueras i la

transformació d'una consulta vinculant que s'havia de fer "sí o sí" substituïda per un mer procés participatiu sense mandat electoral.

Després del 9-N, Artur Mas es va negar a convocar eleccions si ERC no acceptava una llista unitària. Gràcies a la mediació de les entitats es va acordar que cada força es presentaria per separat a canvi d'allargar la legislatura fins al setembre del 2015.

No obstant això, la pressió convergent per la llista unitària seguí, i a mitjans del 2015 trobà un aliat en el nou president de l'ANC, segon en les votacions rere Liz Castro. La primera missió fou acorralar ERC per acceptar la llista unitària. I tot i que el secretariat nacional de l'ANC havia acordat una llista sense polítics en actiu, a la famosa reunió de Palau de juliol del 2015, el seu president es va alinear amb Artur Mas donant suport a una llista unitària amb el mateix Mas per president.

Era l'època en què més que pressionar els partits, les entitats es conformaven en ser la "sectorial de mobilització" d'un estat major liderat pels partits.

La pressió als partits va tornar a funcionar a mitjans del 2016, gràcies en part a independents, bases de l'ANC i la CUP, que van pressionar per un referèndum vinculant i el govern va acabar acceptant per tal d'allargar la legislatura després de la no aprovació dels pressupostos. Carles Puigdemont, a més, va suposar un salt qualitatiu en l'adopció des del poder institucional de la narrativa unilateralista i la necessitat d'arribar fins al final a fets consumats. Aquesta estratègia es plasmava en les històriques (avui repudiades) sessions del 6 i 7 de setembre del 2017, quan el Parlament, que s'havia votat sobirà múltiples vegades, aprovava la Llei del Referèndum, que el tractava de vinculant, i la Llei de Transitorietat, que proporcionava un marc jurídic a la nova realitat política en cas de victòria del Sí.

La pressió popular, o més aviat la resistència popular, va aconseguir que no se suspengués el referèndum del 1r d'octubre, el màxim exponent d'èxit de l'estratègia de pressió als partits.

Malgrat això, l'independentisme va tornar a sofrir el fet de deixar la direcció del moviment als partits. Ja abans de l'1-0 s'havia cancel·lat la junta electoral, clau per l'homologació del referèndum. I va arribar el 3 d'octubre i no es va proclamar la independència al cap de 48 hores, no es va allargar la vaga general i no es van buscar reconeixements internacionals sinó mediadors.

Andreu Mas-Colell ja havia demanat el mateix 1r d'octubre no proclamar sinó convocar eleccions. I el mateix Artur Mas, el responsable de preparar les estructures d'estat, va reaparèixer el 5 d'octubre per anunciar al Financial Times que Catalunya no estava preparada per la independència.

La pressió de les entitats als partits aquells dies fou poca i després de l'empresonament dels Jordis l'16, inexistent. Només Clara Ponsatí es va mostrar en desacord en suspendre la proclamació. El manifest a favor de la DUI firmat entre altres per Paluzie, Torra, Castellà o Graupera tingué nul ressò mediàtic i nul·les complicitats institucionals. A mitjans d'octubre l'estat major es desintegrava, el govern es dividia, el *sottogoverno* acatava el 155 i començava una forta onada de repressió i divisions internes que duren fins avui.

El període 2012-2017 mostra que l'estratègia de pressionar els partits porta victòries tàctiques però no porta la independència.

Ara ja no és sols l'antiga convergència sinó també la nova esquerra la que aposta per abandonar *sine die* l'objectiu d'independència, enterrar la unilateralitat i recuperar l'estabilitat institucional. El darrer cicle electoral ha confirmat la ineficàcia de l'estratègia de pressió: ni hi hagué llista unitària a les europees, ni s'han evitat pactes

amb el 155 als ajuntaments, i no només no s'ha bloquejat el Congrés espanyol sinó que es donarà suport a la investidura de Pedro Sánchez. Si l'independentisme de base no s'organitza en les imminents eleccions autonòmiques i segueix delegant la representació institucional als partits, el retorn a l'autonomisme serà imparable.

I és que els partits són inherentment conservadors, amb inherents interessos de partits. La seva prioritat són les quotes de poder, l'hegemonia i competir entre ells. Tenen càrrecs a mantenir. Tenen deutes amb bancs, vincles estructurals amb el sector privat, el lobby del pont aeri i del cercle d'economia. Lligams amb els mitjans de comunicació unionistes. Són adversos a la inestabilitat. No poden acceptar un període insurreccional de dualitat de poders amb incertesa legal i paralització econòmica. Són independentistes en el sentit que els hi agradaria la independència, però no en el sentit que estiguin disposats a assumir-ne els costos.

Espanya és plenament conscient d'aquesta situació i per això desenvolupa l'estratègia de repressió tan exagerada. Es pot permetre danyar la seva reputació. Es pot permetre la devaluació democràtica. La seva prioritat és la unitat d'Espanya i si això implica impedir qualsevol solució no traumàtica, ho farà.

Ni la via negociada ni l'acatament constitucional portaran mai a la independència. La independència no hi cap en el marc legal espanyol i no existeix correlació de forces per canviar el marc legal.

La independència exigeix assumir una estratègia realista d'alliberament nacional, que passa per la unilateralitat fins a les últimes conseqüències. Passa per la mobilització permanent. I per una desobediència institucional que lideri la ruptura constitucional.

Demana assumir els costos que Espanya presenta, perquè la

repressió només es pot superar si es fa indigerible i insostenible. Exigeix superar les presons, el 155 indefinit, l'estat d'excepció. Passa per una vaga general indefinida impactant importacions i exportacions. Fugues de capital, ensorrament de l'Ibex, escalada de la prima de risc. Implica forçar la intervenció internacional.

L'independentisme ha d'assumir els costos de la independència i aplicar el full de ruta unilateralista, amb total alineament entre el front institucional, social i l'internacional. I s'ha de representar a si mateix a les institucions. Els partits mai portaran a la independència. Pressionar els partits mai serà suficient per aconseguir la independència. Cal substituir-los.